

Aan : Standaardisatieraad, 4 november 2021

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum

14 oktober 2021

Bijlage(n)

Module 'Bepalen van
waarderingen'
Module 'Afwijken van
waarderingen'
Module
'Waarderingsinstrumenten' -
aanpassingen

memo

Vaststelling handreiking Waardering en selectie - modules
'Bepalen waarderingen' & 'Afwijken waarderingen'

Gevraagd besluit

De Standaardisatieraad wordt verzocht de modules 6 'Bepalen van waarderingen' en 'Afwijken van waarderingen' van de nieuwe handreiking Waardering en selectie vast te stellen als kennisproduct. En in te stemmen met enkele daaruit voortvloeiende kleinere aanpassingen aan de eerder, op 6 juli jl. vastgestelde module 'Waarderingsinstrumenten'.

Na vaststelling zal het NA deze modules omzetten in webpublicaties. Het is mogelijk dat bij die slag nog redactionele aanpassingen zullen plaatsvinden.

1. Algemene toelichting

Eind 2019 is gestart met de doorontwikkeling van de [bestaande handreiking Waardering en selectie](#) (met de titel 'Belangen in Balans'), die uit 2015 dateert. Er waren en zijn velerlei argumenten voor de herziening en aanvulling van deze handreiking:

- de feedback van gebruikers, die verduidelijking, handvatten en praktische voorbeelden vragen;
- het gebrek aan duidelijk geoperationaliseerde bewaarcriteria;
- de te enge focus op de waarderingsmethodiek, met minder aandacht voor de hogere belangen en voor de daaropvolgende daadwerkelijke selectie en vernietiging;
- het verouderde, deels achterhaalde referentiekader;
- de wijziging van de Archiefwet en van het Archiefbesluit, ook op het gebied van waardering en selectie.

Het kennisproduct bestaat uit een logisch gestructureerd geheel van verschillende modules. Vanwege de doorlooptijd en het aantal te ontwikkelen modules is daarbinnen een prioritering aangebracht (zie de vermeldingen tussen haakjes).

- Module 1. Waardering en selectie in het informatiebeheer (zeer hoog)
- Module 2. Waardering en selectie vanuit archiefperspectief (relatief laag)
- Module 3. Rollen en organisatie (gemiddeld)
- Module 4. Basiskeuzes (gemiddeld)
- Module 5. Waarderingsinstrumenten (zeer hoog)
- Module 6. Waarderingen (hoog)
- Module 7. Toekennen selectiebeslissingen (hoog)
- Module 8. Uitzonderen van vernietigen in praktijk (minder dan gemiddeld)
- Module 9. Vernietigen in praktijk (nader te bepalen)
- Module 10. Microselectie, schiften en schonen (minder dan gemiddeld).

Modules 1, 5 en 7 zijn op 6 juli jl. door de Standaardisatieraad vastgesteld en enkele weken later op de website van het Nationaal Archief gepubliceerd: <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/handreiking-waardering-en-selectie-nieuwe-versie>. Modules 2 en 8 zijn nu ook opgestart.

Deze oplegnotitie heeft betrekking op (wat beoogd was als één enkele) module 6. En op de daaruit voortvloeiende aanpassingen aan module 5.

2. Module(s) 6 'Bepalen waarderingen' & 'Afwijken waarderingen'

2.1 Opsplitsing in twee modules

Het oorspronkelijke idee was dat module 6 ook over wat uitzonderen van vernietigen zou handelen (N.B.: hoe uitzonderen van vernietigen komt aan bod in module 8). Maar bij het doorlopen van het traject bleek dat deze module erg uitgebreid en onevenwichtig werd, met wel erg veel aandacht voor hotspots. Dat laatste ook omdat zorgdragers voor hotspots meer concrete handvatten vroegen.

In overleg met en met unanieme instemming van de redactiegroep is deze module daarom opgesplitst in twee modules: één module 'Bepalen van waarderingen' en één module 'Afwijken van waarderingen'. Bijkomend voordeel is dat in die laatste module ruimte gecreëerd wordt voor de bijkomende afwijkingen die in het kader van de nieuwe Archiefwet voorzien worden. Wat meteen ook de keuze voor de meer toekomstbestendige titel van deze tweede module verklaart. Het sluit ook beter aan op de opdeling tussen modules 7 en 8, die respectievelijk handelen over het toekennen van selectiebeslissingen en het afwijken van selectiebeslissingen.

2.2 Inhoudelijke toelichting

De module 'Bepalen waarderingen' geeft handvatten voor het bepalen van waarderingen op basis van de risicoanalyse en systeemanalyse. De module 'Afwijken van waarderingen' doet hetzelfde voor uitzonderen van vernietiging op basis van hotspots.

Beide modules zijn grotendeels een herschrijving van de bestaande inhoud van 'Belangen in Balans', maar dan toegankelijker en beknopter geformuleerd. Met handige stappenplannen en concrete (zij het ook bewust fictieve) voorbeelden. En met bijhorende sjablonen van selectie- en hotspotlijsten waarvan de velden op basis van de respectievelijke modules ingevuld worden.

Specifiek voor de module 'Bepalen waarderingen' is de set geoperationaliseerde bewaarcriteria een belangrijke innovatie. Dit maakt het voor zorgdragers eenvoudiger om tot op categorieniveau de keuze voor blijvende bewaring te verantwoorden. De voltallige redactiegroep was daarnaast voorstander van de beschrijving en verantwoording van eventueel aanwezige persoonsgegevens op categorieniveau. En had ingestemd met de volgende aanpak:

<titel uitklapmenu>4: Beschrijf en verantwoord de persoonsgegevens </titeluitklapmenu>

Bekijk samen met de proceseigenaar welke persoonsgegevens in de zin van de Algemene Verordening Gegevensbescherming onder deze categorie (kunnen) vallen. Daarbij hoeft je geen rekening te houden met namen en andere gewone persoonsgegevens die incidenteel voorkomen en die niet eenvoudig digitaal kunnen worden doorzocht en ontsloten. Het verwerkingsregister van je organisatie kan daarbij houvast bieden.

Bespreek met de proceseigenaar of de categorie gewone, bijzondere en/of strafrechtelijke persoonsgegevens bevat.

Zo nee, ga dan naar stap 5.

Zo ja, dan vervul je op de volgende wijze het veld met persoonsgegevens:

- Kruis gewone, bijzondere en/of strafrechtelijke persoonsgegevens aan;
- Vermeld voor elk type persoonsgegevens de grondslagen en uitzonderingsgronden. Dit doe je door één of twee cijfers in te vullen waarmee je aangeeft wat de grondslagen en uitzonderingsgronden voor verwerking van persoonsgegevens zijn. Bijvoorbeeld met het cijfer 5 dat de verwerking van gewone persoonsgegevens noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang of uitoefening van openbaar gezag.
- Beschrijf de persoonsgegevens. Voorbeelden zijn BSN, NAW-gegevens, medische gegevens, IP-adressen, enz.

Fictief voorbeeld

Werkproces	Informatie-objecten	Persoonsgegevens			Waardering	...
		Gewone	Bijz.	Straf.		
Controleren en beoordelen van denkbeelden als een fictieve zaak	Besluiten, adviezen	x	/	/		
		5	/	/		
		BSN, NAW-gegevens				

Navraag bij de achterban leerde echter dat hierover onder vakgenoten geen algemene consensus heerst. Met name de VNG plaatst vraagtekens bij de wenselijkheid en uitvoerbaarheid van deze aanpak. Bovendien is op dit moment nog niet helemaal duidelijk hoe de nieuwe Archiefwet zich tot de AVG zal verhouden. Dit element wordt daarom uit deze module gehaald. En pas toegevoegd als blijkt dat daar breed draagvlak voor is. En het in lijn is met het nieuwe wettelijke kader.

Voor de module 'Afwijken van waarderingen' heeft de belangrijkste vernieuwing betrekking op het afbakenen van de voor een hotspot relevante informatie. Want

zorgdragers worstelen niet alleen met de vraag wat een hotspot is, maar ook (en soms vooral) wat voor die hotspot relevante informatie is. Een sprekend voorbeeld daarvan is de hotspot COVID-19. De toevoeging van een aantal praktische wenken en de ontwikkeling van een sjabloon van informatieoverzicht moeten zorgdragers daarbij op weg helpen. Bij de afbakening van de relevante informatie is bewust geen adviesrol voor de archivaris voorzien. De redactiegroep was van mening dat het raadzaam was om de eerste ideeën op dit gebied te volgen en dit nog niet in de module te verankeren. Tot slot is ook een algemene verwijzing naar 'klassieke' uitzonderingscriteria (zoals voor precedenten, bijzondere personen, et cetera) toegevoegd. Ook die ontbrak in 'Belangen in Balans'.

2.4 Proces van totstandkoming

De modules zijn opgesteld door het NA, in nauwe samenwerking met het veld. Conceptversies zijn verschillende malen besproken met en getoetst door een redactiegroep, met experts van de volgende organisaties:

Gemeenten

Vereniging Dimpact

Provincies

Provincie Overijssel

Waterschappen

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Waternet Amsterdam

Rijksoverheid

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Nationaal Archief

3. Module 5 'Waarderingsinstrumenten'

3.1 Inhoudelijke toelichting

Bij de voorlegging van module 5 'Waarderingsinstrumenten' aan de Standaardisatieraad was reeds gesignaleerd dat de (wijzigingen in de) teksten van de overige modules nog zouden kunnen leiden tot wijzigingen in module 5. De modules van de handreiking waardering en selectie hangen immers allemaal met elkaar samen.

Naar aanleiding van de afronding van (de) module(s) 6 wordt nu voorgesteld om module 5 de volgende punten aan te passen:

- Risicoanalyse: schrappen van een gedetailleerde opsomming van bewaartermijnen in sectorale wetgeving omdat in module 6 is bepaald dat dit op categorieniveau is ingebouwd.
- Concordans: een ingekorte versie volstaat om de aanpak te illustreren.
- Hotspotcriteria. Toevoeging dat het sjabloon van selectielijst ook andere uitzonderingscriteria voor precedentes, bijzondere personen en bijzondere gebouwen bevat.

Deze wijzigingen zullen via een pagina 'versiebeheer' gedocumenteerd en verantwoord worden.

3.2 Proces van totstandkoming

De aanpassingen zijn voorgesteld door het NA. En afgestemd met de redactiegroep van module 6. De meerderheid van de leden van deze redactiegroep was ook lid van de redactiegroep van module 5.

4. Vervanging van 'Belangen in Balans' door de nieuwe handreiking

Door de modulaire aanpak is een belangrijk vraagstuk wanneer 'Belangen in Balans' door de nieuwe handreiking Waardering en selectie vervangen kan worden. En dus ook in praktijk toegepast kan worden. Een eerder gesuggereerde mogelijkheid was na afronding van module 6. Het oordeel is nu dat dit pas mogelijk is na vaststelling en publicaties van module 4 'Basiskeuzes'. Op dat moment is alle informatie uit 'Belangen in balans' hernomen en is er geen enkele overlap, noch verwarring mogelijk. De ontwikkeling van deze module 4 staat nu ingepland voor de eerste helft van 2022.